

X. A. Boc. T. J.

państwowego i społecznego porządku, jest niewątpliwie fakt dobrowolnej a doborowej, zaimprovizowanej a popartej opinią kraju deputacji polskiej na pogrzeb Aleksandra III do Petersburga. Nie wstrzymała jej brutalna odprawa generała gubernatora. Ilustracja to całego systemu, gdy nie chciano dopuścić Polaków do aktów lojalności wobec zmarłego i wobec wstępującego na tron monarchy, gdy chcieli o góry wykazać, że w Polsce niema poddanych Polaków — mogą być tylko buntownicy. Czy takie stanowisko naczelnika władzy nie jest rewolucyjnym? Władza, która siebie zaprzecza i oddala poddanych od tronu, doszła do absurdu. Bezsens ten musiał zastanowić młodego monarchę i nieuprzedzoną część opinii w Petersburgu.

Czy zastanowiło to pytanie: że łańcuchem po dołnych absurdów pod względem pojęć państwowych i rządowych jest cały system, jakiemu kraj ten ulega; że jego głównym zadaniem było od lat wiele zapelniać kraj rozpaczą, wyneść w nim odrzutek do rządu i państwa, pobudzać nieckiem społeczeństwo, rasowe i religijne skargi i niechęci. Czyliż świeżym przykładem takiego nonsensu nie jest nakaz, który chciał wytworzyć system, składania przysięgi homagialnej w języku niezrozumiałym dla tych, co przysięgać mają, jak gdyby wskazówka, że teka przysięga nie ma obowiązywać. Te dwa świeże fakty są wynikiem logicznym całego szeregu poprzednich. Zaprowadziłoby to nas za daleko, gdybyśmy chcieli tutaj wykazać premisy, środki i cele tego systemu absurdów w pojęciach państwowych i społecznych. Cesarz Mikołaj I, który tych pojęć i zasad państwowych był surowym, ale ścisłym przedstawicielem, choć ciężko karał, choć cofnął swobody, czego nie zburił po r. 1831, co stanowiło organizm dawnej władzy i dawnego porządku w kraju. Myśl nie sięgała raz nawet do takiego mikołajowskiego przykładu, nie wraca się do stanu legalskiego *ante*. Instytucje runęły — kraj z ekonomicznego rozwoju cofnięty wstecz, bo jednym z arkanów obecnego systemu było jego ubożenie.

Gorzej, gdy w czasach niewiary i namietności społecznych — od lat 30 w szkołach ludowych nie uczy katechizmu, aby nie dopuścić nauki w języku rodzimym; w czasach socjalizmu i komunizmu prawo własności na każdym punkcie z góry za kwestyonowane przez różne ukazy, które tu przy pominać i wyliczać zbyt ciężko. Najgorzej gdy w państwie, które wysoko rozwija standardy wzniosłości, religijny, wiara ludu była karana, jako największa zbrodnia stanu; dość przypomnieć Podlasie i Krośno — władza biskupia i funkcje duszpasterskie skrepowane na każdym kroku.

Wiem tu idzie o same podstawy porządku społecznego i porządku państwowego zarządcy: o religię, własność, prawo indywidualne i przyrodzone. Wiadomo, że te zasady i te podstawy dziś mają w całym świecie wrogów, ile wpływów je podkopuje i niweczy — a od tych pęknięć i rys, w budowlu społeczeństwa, Rosja nie jest jak wiadomo, wolna. Ostatnie panowanie odznaczało się właśnie stanowiskiem odpornym od tych wpływów rozkładowych — lecz to stanowisko zatrzymało się na granicach etnograficznych rosyjskich. Gdzie one się kończyły, z góry szło dążenie popieraające rozkład — czy w inną racy stanęła? Zależało — racy stanu, idea państwowa, choćby krańcowa autokratyczna nie mogłaby dać sankcji temu systemowi negacji i rozkładu wszelkich praw nawet sumienia. Wszystko co się działo od lat trzydziestu — co się postępowało w ostatnich latach, było wynikiem koalicji trzech żywiołów wzajemnie wspierających: szowinizmu dziennikarskiego, którego mistrzem był pierwotnie Katkow, fanatyzmu wyznaniowego z mistrzem Pobiedonoscewem na czele — a wreszcie, i przeważnie może, czynowniczych warstw, naszkicowanych w powieści rosyjskiej: „Apostolowie świętej Rosyi.” Interes to więc pewnych kast i kotery — wytworzył ten system, którego zmiana nie będzie rzeczą łatwą. W tym systemie nie leży interes ani państwa, ani narodu rosyjskiego. Obrona oskarżonych za zajęcia w Krosach przez obrońców rosyjskich jest jedną oznaką świadcząca, że społeczeństwo rosyjskie nie solidaryzuje się z aktami gwałtu, że tam nie wymarzyło do szczętu uczucia, których nie nazwiemy liberalnemi, ale ludzkimi.

Dalekimi są od nas wszelkie złudzenia — a zgnębienie byłoby przesadzać wypadki i kierunek nowego panowania. Stwierdzić tylko winniśmy, że nam, żyjącym w innych warunkach nie wolno, nie godzi się utrudniać położenia tak już ciężkiego naszych rodaków za kordonem, że nie mamy prawa, ani kompetencji do dawania rad, wskazówek, tem mniej krytyki, tak samo, jak my musimy samodzielnie działać, i postępować wiernie przyjętym zasadom. Dziś awego czasu zbyt wiele przyczyniliśmy się do zakordonowanych nieszczęść. Dziś każde słowo nieogrodzone, każda błędna wiadomość, każde lekkomyślne rzucone zdanie — pomnożyłoby tę moralną odpowiedzialność, niemal do rozmiarów zbrodni narodowej. Wolno nam jednak, i należy się, opierając się na własnym doświadczeniu, powiedzieć, że ci, którzy nie bez narażenia się osobistego — chwytają inicjatywę w ramach danych z godnością, powagą i prawdą, jak to uczyniło grono obywateli na zamku warszawskim i deputacja polska w Petersburgu — mądrze i z naciem postępują. Choć w warunkach odmiennych i wielce różnych — wspólnie przeżyte czasy i wyrobione zasady polityczne wiedzą nas po równoległych drogach. — Krzyżowania w nich nie będzie, bo konserwatyzm pierwiastków narodowych, zasady porządku społecznego, legalności wobec władzy i państwa, przewodniczą Polakom po tych drogach równoległych i tu i tam.

L. D.

Wiedzi 18 grudnia.

(xyz) Dzisiaj rozdziałono w Izbie drukarskiej tekst przedłożenia rządowego, dotyczącego reformy bezpośrednich podatków osobistych, tudzież tekst tegoż przedłożenia według zmian, przyjętych przez nieustającą komisję podatkową. Rzecz jest ogólnie nader interesująca, a wobec stosunków austriackich jest to ważny krok na drodze zasadniczego zerwania z dotychczasową tradycją podatkową. Charakterystyczną cechą podatków austriackich była bowiem dotąd prawie zawsze przypadkowość i brak systemu. Państwo zaprowadzało podatki, kiedy potrzebowało pieniędzy. Raz nakładało podatek na to źródło dochodu, raz na inne. Stąd pochodzi między innymi owo ogromne obciążenie jednych, ów brak opodatkowania drugich, stąd pochodzi ów chaos w przepisach podatkowych. Według tekstu komisji, ma obecna reforma na celu: Zniesienie dotychczasowego podatku dochodowego, uregulowanie podatku zarobkowego i zaprowadzenie podatku od rent,

tudzież podatku dochodowego osobistego i podatku od plac przy wyższych poborach służbowych.

Według wniosków komisji ma być użyty dochód z bezpośredniego podatku osobowego w sposób następujący: Skarb państwa ma zatrzymać w latach 1896 i 1897, oprócz kosztów w sumie 1.200.000, jedynie taką sumę, jaką według dotychczasowych norm byłby otrzymał. Jako taką sumę przypisuje projekt ustawy ogólny dochód z podatku zarobkowego i dochodowego za rok 1895 wraz z dodatkami, wynoszącym w 1896 roku 2°, a w 1897 roku 4% tegoż dochodu. Cała dalsza zwykła dochodu ma zostać użyta na zniżenia podatkowe i na wpłaty do funduszy krajowych, a mianowicie: w latach 1896 i 1897 nastąpi:

1) Zniżka 10% od podatku gruntowego i budowlanego, z wyjątkiem 5% podatku od dochodu domów, od podatku wolnych.

2) Główna suma podatku zarobkowego ma być oznaczona w kwocie o 20% niższej od sumy, jaką miałyby w roku 1896 zapłacić według dotychczasowych norm wszystkie podatnicy zarobkowemu podlegające zarobki.

Reszta, pozostała z tego podatku, ma zostać obrócona na wpłatę do funduszy krajowych aż do wysokości 3.000.000 złr. Jeżeli nadwyżka przenosi 3 miliony, to nastąpi dalsze zniżenie podatków, a mianowicie przy podatku gruntowym aż do 15%, podatku budowlanego do 12½%, podatku zarobkowym do 25%. Dopiero po osiągnięciu tych zniżek i po pewnym zniżeniu podatku przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, nastąpi dalsza wpłata do funduszy krajowych powyżej owej sumy 3.000.000 złr.

Tekst komisji zawiera przedłożenie tych zasad z pewnymi modyfikacjami także na następnych 10 lat, a mianowicie na period 1898 — 1907, podczas gdy projekt rządowy zawiera jedynie postanowienie, że po upływie 2 lat nastąpi sta nowcze zniżenie w mowie będących podatków, ale wysokość tego zniżenia miała być oznaczona „w osobnej ustawie.”

Według dzisiejszej mowy ministra Plenera, przy sposobności wniosku Teklię o katastrofę, wynosić będzie zniżka podatku gruntowego i budowlanego w latach 1896 i 1897 od 1/1, 1896 z 37 i pół milionów na 33.750.000, a przy pomysłnym obrocie, a więc przy dalszej zniżce o 5%, na 31.875.000 złr.

Wszystkie te zniżki dowodzą w każdym razie, że finanse Austrii są w dobrym stanie i że liczą ogólnie na ich dalsze polepszenie. Co mnie jednak dziwi, to to, że w całej tej sprawie dotyczącej nie wzmiankowano tego meża, który położył podstawy do tego stanu rzeczy i umożliwił reformy. Czyż bez niego byłby dzisiejszy stan finansów Austrii możliwy? Obecna reforma wymaga w każdym razie głębszego studium.

Rada państwa.

Na wczorajszym posiedzeniu Izby toczyła się w dalszym ciągu dyskusja nad projektem ustawy o konkurencji kościelnej. Przemowy dep. Karsa, Koppa oraz ministra Małeckiego streszczone zostały we wczorajszych depeszach. Następnie zabrał głos generał mowa *contra* dep. Schwarz, który wnosi rezolucję, wzywającą rząd, aby w jak najkrótszym czasie przedłożył projekt o organizacji i zastępowaniu gmin parafialnych, jakoteż o zakresie ich działania. Mowa pro dep. Piniński roztrząsa § 6, zastrzegając się przeciw zdaniu, jakoby przepis tego paragrafu był podporunkiem dla tych, którym przysługuje prawo patronatu. Ze względu na doniosłość ustawy trzeba pominąć pewne jej nierówności. Na wniosek referenta postanowiono Izbą przejść do dyskusji szczegółowej.

Izba uchwalała następnie kolejno §§ 1, 3, 4 i 5 bez zmiany, § 2 z dodatkami dep. Abrahamowicza. Przyjęto również 96 głosami przeciw 73 § 6, odrzucając wniosek Koppa o skreślenie tego paragrafu; §§ 7 i 8 przyjęto bez dyskusji. Przy § 9 (rozstrzygnięcie sporów przez władzę administracyjną) wnosi Kopp, aby władze administracyjne rozstrzygały o tym, o ile inaczej nie rozporządzi państwo, lub krajowe ustawodawstwo. Reprezentant rządu szef sekcji Rittner sprzeciwia się tej rezolucji, poczem Izba uchwalała bez zmiany §§ 9 i 10, a zatem całą ustawę w drugim i trzecim czytaniu.

W dalszym ciągu przyjęła Izba bez dyskusji projekt ustawy o nadaniu prawa bezpieczeństwa publicznego obligacjom kolejowym, które mają być emitowane przez galicyjski bank krajowy. Dep. Czech referuje w imieniu komisji podatkowej o komisjach dla rewizji katastrof podatku gruntowego. — Dep. Tekli wnosi, aby utworzono powiatowe komisje szacunkowe, do których strony poszkodowane mogłyby się zwracać z reklamacyami.

Minister skarbu Plener podnosi, że konieczność rewizji katastrof podatku gruntowego jest zawartą w przepisach ustawy. Nie leży w interesie posiadaczy ziemskich, aby rozwijać obecnie wielką kwestję regulacji podatku gruntowego *in toto*. Aparat regulacyjny jest nadzwyczaj kosztowny; same komisje powiatowe stanowią wydatek 16 mil. złr. Rząd chce tylko usunąć największe niedogodności. Ludność nie żąda sobie rewizji katastrof tak dalece, jak zniżenia głównej sumy podatku gruntowego. Rząd jest w tem szczególnie położony, że może odpowiedzieć obu stronom. Do końca r. 1895 będzie ustawowo postanowiona główna suma podatku gruntowego. Dzieło reformy podatków bezpośrednich jest w toku. Dzisiaj przedłożonym jest projekt o zniżce 10 procentowej podatku gruntowego i domowego za rok 1896 i 1897; potem nastąpi w najbliższym czasie zniżka o 5 procent, dalej podatku klasowego domowego o 10 procent od 1 stycznia 1896 r., a później jeszcze o 2½ procent. Polityka podatkowa nie jest zatem niewątpliwie fiskalna. Minister uzasadnia ustawę i prosi posłów, aby w sejmach i okręgach wyborczych wyjaśniali ustawę rewizyjną, przedłożenie bowiem jest pierwszym krokiem w wielkim dziele reformy podatków bezpośrednich, której ukoronowaniem jest znaczna zniżka podatków realnych. (Żywe oklaski).

Po przemówieniu Kramara *contra* i Czecha pro uchwalała Izba przejść do dyskusji szczegółowej, poczem przyjęto ustawę we wszystkich trzech czytaniach.

Przy zamknięciu posiedzenia oznajmia prezydent, że przedstawiono mu interpelację, której odczytanie, ze względu na jej treść, jest niedopuszczalne, wnosi zatem odczytanie tajnego posie

dzenia. Po opróżnieniu galerii toczyły się obrady tajne.

Następne posiedzenie odbywa się dzisiaj.

Budżet krajowy na rok 1895.

Oдносно sprawozdanie Wydziału krajowego kończy się wnioskiem obniżenia dodatków do podatków na fundusz krajowy o 4 centy, t. j. z 65 na 61 ct. — zaś dla opodatkowanych m. Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, korzystających z 14 centowej ulgi, z 51 na 47 centów. — Ten opust w dodatkach do podatków bezpośrednich następuje wskutek nowej ustawy o krajowych opłatach konsumcyjnych, które przyniosą 820.000 złr., a po potrąceniu 20.000 złr. kosztów zarządu, okrago 800.000 złr. a z kwoty tej, w myśl uchwały Sejmu, połowa ma być użyta na obniżenie dodatków do podatków.

Cały budżet balansuje się sumą 11,547.278 w wydatkach i taką samą wysokością dochodów, licząc już z wpływem z dodatków do podatków i przedstawia się, jak następuje:

A. Wydatki: I. Koszta reprezentacji kraju 108.446 złr.; II. Koszta zarządu 295.665 złr.; III. Koszta leczenia ubogich chorych 890.000 złr.; IV. Koszta szpitala 72.200 złr.; V. Wydatki sanitarne 22.000 złr.; VI. Zasiliła dla zakładów dobroczynnych 17.474 złr.; VII. Wydatki na cele wykształcenia i oświaty 2.098.683 złr.; VIII. utrzymanie pomników historycznych 17.020 złr.; IX. kwatunkuwe żandarmery 205.210 złr.; X. Wydatki na komunikację 1,378.597 złr.; XI. dotacje dla zakładów krajowych (szpitale) 116.711 złr.; XII. wydatki na szpitalnictwo 24.000 złr.; XIII. budowy wodne i melioracje 589.667 złr.; XIV. umarzanie pożyczek 4,998.965 złr.; XV. na cele rolnictwa i górnictwa 513.394 złr.; XVI. na podniesienie rolnictwa i przemysłu 140.876 złr.; XVII. Rozmaite wydatki 58.380 złr. Suma wydatków 11,547.278 złr.

B. Dochody. I. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych 1,671.828 złr.; II. odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych 10.000 złr.; III. dochody z dróg krajowych 228.750 złr.; IV. nadwyżki do dochodów od zakładów dotowanych 5.382 złr.; V. zwroty zaliczek z lat ubiegłych 43.347 złr.; VI. zwroty pożyczek 60.785 złr.; VII. dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 6.340 złr.; VIII. dochody szkół i folwarku w Dublanach 71.698 złr.; IX. dochody szkoły i folwarku w Czerlichowie 56.715 złr.; X. dochody innych szkół rolniczych krajowych 18.132 złr.; XI. zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich 600 złr.; XII. dochody z inkameryacji funduszu zapomagi z 1866 r. 1482 złr.; XIII. dochody z kwatunkuwe żandarmery 63.630 złr.; XIV. zwroty z wydatków szpitalnych 8.000 złr.; XV. dochody z krajowych zakładów zbożowych i spirytusowych 38.260 złr.; XVI. dochody z krajowych opłat konsumcyjnych 800.000 złr.; XVII. rozmaite dochody 1,870.889 złr.; suma dochodów własnych 4,955.858 złr.; XVIII. dodatki do podatków bezpośrednich 6,591.420 złr. — Suma dochodów 11,547.278 złr.

Przechodząc do szczegółów działu wydatków, wyjaśnimy najpierw rubrykę XIV „umarzanie pożyczek.” W rubryce tej najwyższą pożyczkę stanowi 2,743,766 złr. na jednorazową spłatę dawnych długów w myśl programu finansowego, który przez konwersję długu indemnizacyjnego został wdrożony. Oprócz kwoty 2,743,766 złr. w budżet na rok 1895 na spłatę dawnych długów wstawione — jest jeszcze 345,000 złr. preliminarzowych w tej rubryce na spłatę niezgłoszonych dotąd, a jeszcze niezadawionych obligacji i kuponów byłych funduszy indemnizacyjnych.

W rubryce VII, „na cele wykształcenia i oświaty,” preliminarz Wydziału krajowego 2,098,683 złr., to jest o 350,154 złr. więcej, jak w roku 1894. Największą w tej rubryce pożyczkę tworzy wydatek funduszu szkolnego krajowego, który wzrasta w tym roku o 361,000 złr. Znaczny wzrost przedstawia rubryka III wydatków — „koszta leczenia ubogich chorych” — która wzrasta o 40,000 złr. Dalsza, znaczniejsza zwykła wydatków jest w rubryce XIII, „budowy wodne i melioracyjne,” gdzie wydatek wzrasta o 137,922 złr. skutkiem dalszego wykonywania programu regulacyjnego i wciągnięcia doń nowych rzek. Wydatki na komunikację (rubr. X) wzrastają o 33,326 złr. głównie wskutek podwyższenia pożyczki na zasiliła dla powiatów i gmin na budowę dróg. Wzrosły też o 15,673 złr. wydatki na cele rolnictwa i górnictwa. Wogóle wzrost wydatków wynosi 2,047,775 złr., od czego jednak — dla zrobienia sobie wyobrażenia o rzeczywistym wzroście — potrącić należy wzrost w rubryce XIV o 1,430,943 złr., jest to bowiem wydatek, jak wyżej wskazano, przejściowy. Po potrąceniu tej kwoty otrzymamy 616,832 złr. istotnego wzrostu wydatków, który — jak z powyższych objaśnień wynika — idzie całkowicie na cele produkcyjne: na szkoły, komunikację, regulację, melioracje rolne i na polepszenie stosunków zdrowotnych.

Dochody rozmaite mieszczą w sobie między innymi subwencję ze skarbu państwa byłych funduszy indemnizacyjnych w kwocie 1,488,935 złr. i różne dochody tychże funduszy, głównie zaległości podatkowe, w kwocie 290,000 złr. Inne rubryki dochodów wzrastają stale głównie przez zwroty różnych pożyczek, przez Sejm udzielanych (pożyczki na zasywie i t. p.), tudzież wskutek uzyskiwania wyższych, niż dawniej, subwencji ze skarbu państwa na różne cele produkcyjne, szkoły rolnicze itp.

KRONIKA.

Kraków 19 grudnia.

— Z Uniwersytetu. P. Stefan Marowski, redem z Andrychowa w Galicji, otrzymał dziś na tutejszym Uniwersytecie stopień doktora praw.

— Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się jutro o godzinie 5 po południu. Na porządku dziennym: dalsza dyskusja nad budżetem na rok 1895. Na posiedzeniu tajnym nastąpi a) obsadzenie opróżnionych posad, b) sprawozdanie z przeprowadzonych dochodów dyscyplinarnych.

— Wybór uzupełniający dwóch członków Rady miejskiej krakowskiej z Koła II oddziału 2 (mała realność) rozpoczął się dziś o godzinie 9 rano w sali Rady miejskiej. Skład komisji wyborczej jest następujący: z Iona Rady miejskiej delegowani pp. radcy Beringer, Chmurski i Rehman; stosownie do instrukcji wyborczej, delegaci Rady zaprosili do składu komisji z grona obywateli-wyborców pp. Sebastiany Jamarzyńskiego i Franciszka Bartika. Tak ukonstytuowana komisja wybrała przewodniczącym p. Beringera. Z Magistratu uczestniczą w komisji p. adiunkt Dr Schlichting oraz pp. komisarze obwodowi. Udział wyborców w głosowaniu jest bardzo słaby, do godziny 11 głosowało 60.

— Pogadanka w Czytelnicy katolickiej polskiej. W ten czwartek, 20 bm. o godzinie 7 wieczór zagał X. prof. Dr Pelczar w Czytelnicy katol. pogadankę „o socjalizmie w Galicji.”

— Z teatru. Wczorajsze przedstawienie *Wiele hałasu o nic* należało znowu do staranniejszych i lepszych. Oprócz pani Modrzejewskiej, wybornie usposobionej i grającej Beatrice z nieporównaną werwą i wspaniałem poczuciem stylu, huczne oklaski zbierał p. Solski jako przepysznym sędzią Dogberry. Przedstawienie zresztą szło z życiem i odznaczało się zwłaszcza bogactwem, pięknością i malowniczością kostymów. Pani Modrzejewska wystąpi jeszcze dziś w *Fedora*, jutro w *Adryannie Lecouvreur*, w piątek w *Makbie*. Występom znakomitej artystki poświęcił nasz referent teatralny osobny felieton.

— Odezw. Dla „głodnych dzieci”. W Imię Boże rozpoczynamy rozdawnictwo obiadów najbiedniejszym dzieciom szkolnej.

Z powodu zimy coraz większy brak zarobku u wielu rzemieślników i wyrobników, a w tem główny powód niedzięk i w niedostępnym towarzysz, głodu, który dotkliwie daje się odczuwać dzieciom, do szkoły uczęszczającym.

Dzieci te muszą chodzić do szkoły, choć są zziębnięte, złe odziane i częstokroć głodne; po kilkunastu godzinach wracają do domu, bardzo często daleko od swych nieszczęśliwych rodziców ciepłej kawy strawy żądając.

W takiej niedoli musiałby przepędzać kilka zimowych miesięcy, marnie fizycznie, uzyć się żebractwa, a nierazko wstępować na drogę występku, do czego głód tak często znuwa.

Od trzech lat łagodzi w naszym mieście niedolę tych niewinnie cierpiących dzieci szlachetna ofiarność, nieszczęśliwych wd-wiego nieraz na ciepłe obiady dla nich grosza.

Laskawy współzudział Pań opiekunek, zakonnice i księżki łączy z tem materyalnem dobrodziejstwem podniesienie religijności, obyczajności i oświecenia u biednych dzieci, dla których własni rodzice w tym kierunku niewiele mogą zdziałać.

Przez rozdawnictwo obiadów wpływa się więc nie tylko na pokrzepienie sił, ażeby najbiedniejsze dzieci z nauki korzystać mogły, lecz także na ich religijno-moralne wychowanie, tak bardzo zaniedbane w najniższych warstwach naszego społeczeństwa.

Ażeby i bieżące zimy prowadzić w tym kierunku dzieło miłosierdzia chrześcijańskiego, odzywamy się do Rodziców, do Matek, do ogółu społeczeństwa z gorącą prośbą o laskawe datki: na ciepłe obiady dla kilkuset najbiedniejszych szkolnych dzieci.

Składki przyjmuje podskarbi komitetu p. St. Twaróg, inspektor szkół (ul. Dominikańska L. 3), oraz redakcyje dzienników.

W Krakowie, dnia 16 grudnia 1894 r.

Imieniem Komitetu:

B. Filiński,

sekretarz.

Dr. H. Jordan,

prezes.

— Sprostowanie. Szanowna Redakcyo! Na mocy § 19 ust. pr. proszę o zamieszczenie następującego sprostowania: 1) Niegodne jest z prawdą twierdzenie, jakoby na walnem zgromadzeniu członków krakowskiego Towarzystwa muzycznego żądał miał wykluczenia z wydziału tegoż Towarzystwa pp. Barabasa i Żeleńskiego, gdyż żądałem tylko, by ci panowie zrzekli się godności, wbrew wyraźnym postanowieniom statutu piastowanych. 2) Nieprawdziwe jest twierdzenie, jakoby p. Barabasz wszedł do wydziału Tow. muzycznego za moją agitacją, gdyż został on wybrany przez czynnych członków na swe własne próby — zresztą agitacja wówczas nie mogła być nawet potrzebna, bo p. Barabasz nie miał kontrkandydata. 3) Niegodne jest z prawdą, jakoby przewodniczącym zgromadzenia p. rektor Kasparek miał mnie zgromić, gdyż niktylek nie byłem ani razu przywołany do porządku za jakiekolwiek naruszenie zwyczajów parlamentarnych, lecz owszem ja zwróciłem uwagę panu przewodniczącemu na jedno, mogące mi uchybić wyrażenie się, za co od p. prezesa otrzymałem natychmiastowe zupełne zadośćuczynienie. 4) Nie zgadza się z prawdą twierdzenie p. sprawozdawcy, jakoby w walce podjętej stanął osobobnie, gdyż popierał mnie w przemowach poważni obywatele — zresztą byłem rzecznikiem przekonanej większości członków Tow. muzycznego, który mnie do zabrania głosu w tej sprawie upoważnił. 5) Sprawozdawca *Czasu* nazwał wystąpienie moje niesmacznym. Rzeczywiście było ono niesmacznym, lecz nie w tem znaczeniu, w jakim się p. sprawozdawca napisał: sponoebało, nie smakowało ono bowiem tym tylko panom, którzy statutu nie przestrzegają, fałszywie go interpretują i wbrew jego wyraźnym postanowieniom działają.

Łącząc wyrazy prawdziwego szacunku i poważania. Dr. Franciszek Kawery Górski.

Zamieszczając powyższe sprostowanie, zwracam uwagę, iż zaprzeczania p. Górskiego po większej części są bezpodmiotowe, skoro sprawozdawca nasz również stwierdził, że wniosek jego uzyskał kilka głosów popierających, i że po dalszej dyskusji p. Górski zmodyfikował go, żądając tylko, aby dwaj dyktatorowie sami zrzekli się prawa do zasiadania w wydziale z głosem stanowczym. Faktem zaś jest niezbitnie, iż wzburzenie większości zgromadzenia było tak wielkiem, że przewodniczący z trudnością mógł udzielić głosu p. Górskiemu do osobistego sprostowania. Faktem jest, że przewodniczący bardzo energicznie wystąpił przeciw wywodom p. Górskiego i za to uzyskał długotrwałe huczne oklaski. Czy zaś życzenie, aby z wydziału Tow. muzycznego usunął się najznakomitszy polski muzyk, godzi się nazwać niesmacznym — o tem są pozostawiamy publiczności.

— Na cele Czytelnicy katolickiej złożyli w dalszym ciągu: Hr. Ludwik Plater 50 złr., JW. Wacław Mańkowski 50 złr. i cały zbiór dzieł Szujskiego.

— Mianowania i przeniesienia. P. Minister spraw wewnętrznych przedłożył starostom: Karola Franza z Liska do Wadowie i Jana Czekowskiego z Gorlic do Żółkwi, oraz poruczył starosć, Adamowi Gubacie, kierownikowi starostwa w Gorlicach, a sekretarzowi Namiestnictwa, Franciszkowi Szalowskiemu, kierownikowi starostwa w Lisku.

Krajowa dyrekcja skarbu zamianowała ukwalifikowanego podoficera rachunkowego I klasy, Karola Sienickiego, asystentem cłowym.

— Wybór posła. Donieśliśmy już wczoraj, iż przy wyborze uzupełniającym posła z kurii gmin wiejskich okręgu wyborczego Rzeszów-Kolbuszowa, w miejscach 8. Zdzisława hr. Tykiewicza, został wybrany X. proboszcz Fischer. Szczegółowy wynik wyboru przedstawia się, jak następuje: W Rzeszowie na 307 głosujących otrzymał X. Karol Fischer, proboszcz z Dobrzecza, 203 głosów; Jaegermann, b. prof. politechniki we Lwowie, 89; Michał Prąd, gospodarz

gruntowy z Białej, 15 głosów. — W Kolbuszowej na 160 głoszących otrzymał X. Karol Fischer 89 głosów, Michał Prąd z Białej 61 głosów, 10 głosów było rozstrzelanych. Razem głosowało 467; większość absolutna 234. X. Karol Fischer otrzymał 292 głosów (tj. 58 ponad większość absolutną); został zatem wybrany posłem.

— Order. Cesarz pozwolił nadzwyczajnemu posłowi i pełnomocnemu ministrowi w stanie rozporządności, Agenorowi hr. Gołuchowskiemu, przyjąć i nosić wielki krzyż rumuńskiego orderu „Gwiazda Rumuni.”

— Na posłuchaniu u Najj. Pana byli w poniedziałek między innymi: Książę Biskup krakowski Puzyra, b. minister Ziemiański, prof. Pochwański i starszy radca skarbowy Waydowicz.

— Testament hr. Wiktora Baworowskiego. — Z Tarnopola pisał do *Przeglądu*: W uzupełnieniu mojego wczorajszego telegramu, donoszę wam co do testamentu hr. Wiktora hrabiego Baworowskiego jeszcze następujące szczegóły: W kasie wethermowskiej w Myszkowcach znalazła komisja sądowa przed głównego testamentu z roku 1859 i dalsze uzupełniające dwa testamenty, pochodzące z lat 1873 i 1881. Z testamentów, które zawierają skrupulatnie wypracowane akta fundacyjne, wynika jasno i dobitnie, że śp. hr. Baworowski przeznacza cały swój ruchomy i nieruchomy majątek na rzecz kraju a mianowicie dla założenia się mających zakładów: muzeum we Lwowie, biblioteki w Tarnopolu i szkoły rolniczej w Łoszniewie. Dł aktywności tych instytucji poleca przystąpić dopiero wówczas, gdy majątek fundacyjny wynosić będzie 10 milionów złr. Natenczas wolno będzie krajowi przeznaczyć 5 milionów złr. na wspomniane instytucje, reszta zaś majątku fundacyjnego ma być tak długo procentowana, dopóki nie osiągnie wysokości 20 milionów złr. — Z chwilą, w której to nastąpi, wszystkie fundacje wchodzi w życie. Kuratorem całego majątku fundacyjnego mianuje śp. hrabia Wiktor Baworowski familię swego brata Wacława hr. Baworowskiego z Kottowa, polecając Wydziałowi krajowemu, by wyznaczył kuratorowi za jego czynności stałą roczną pensję. Akta fundacyjne mają wielkie podobieństwo do fundacji hr. Skarbka.

Inną wersję o treści testamentu podaje *Gazeta Lwowska*. Pisze ona: Nie przyjmując odpowiedzialności za prawdziwość obiegiących pogłosek, podajemy poniżej, jak według nich ma opiewać treść testamentu. Oto pozostawiony kapitał, w sumie około 4 milionów złr. ma się procentować, aż dojdzie do wysokości 20 milionów złr. Z tego kapitału miał przeznaczyć testator 10 milionów na założenie Muzeum Narodowego we Lwowie, Akademii sztuk pięknych we Lwowie i szkoły leśniczo-gospodarskiej w Myszkowcach. Drugie 10 milionów złr. mają się procentować dalej, aż znowu dojdą do wysokości 20 milionów; z tych 10 milionów ma być użytych na cele wspomnianych fundacji, drugie 10 milionów przeznaczyć testator dla rodziny hr. Baworowskich.

— Ankieta w sprawie reorganizacji warsztatów drohowskich. Jak wiadomo, dnia 30 zm. była ankieta powołana przez radę zawiadowczą w warsztatach drohowskich. W poniedziałek zebrała się ankieta po raz drugi pod przewodnictwem ks. Czartoryskiego. W zasadzie uchwalono zmienić kierunek fabryczny na systematyczne kształcenie w rzemiosłach, tj. na szkoły wzorowe warsztatowe. Dalej uchwalono, że po ukończeniu 6-klasowej szkoły i 2 latach praktyki, na 2 lata dalsze wyślijmy będą uczniowie do majstrów na fundusz zakładu i pod kontrolą zakładu. Po obszerniej dyskusji odczytano dalsze obrady do czasu zebrania się Sejmu.

— Wykopalska defekcja. Wielu uczonych zastanawiał fakt, że tak mało pozostało śladów po słynnym w starożytności Grecji miejscu wyroczni Delph. Wiadomo, że jeszcze do początku ery chrześcijańskiej stało tam całe miasto świątyni, napełnionych posagami i nagromadzone były w ex-votach i darach skarby nieśliczne. Zaczęto powątpiewać, czy obywatelstwo Castru, w której gździejnie gdzieś spotkać można było leżący odłam marmuru, istotnie stoi na tem sławnym miejscu. W roku 1892 parlament francuski przeznaczył znaczną sumę na wykup prywatnych gruntów i rozpoczął naukowe poszukiwania, których kierownictwo oddano p. Homolle, dyrektorowi francuskiej szkoły ateńskiej. Dwuletnia praca uwięziona została świetnym wynikiem: pod kilkumetrową warstwą ziemi nie znalaziono wprawdzie złota i srebra, ale znalaziono prawdziwe skarby artystyczne. Są między innymi odłamy kolumn i gęmsów, rzeźby marmuru z różnych epok i inskrypcje nader ważne. Znalaziono wyryty w kamieniu cały hymn do Apollina, który pozwolił uczonemu p. Salomonowi Reinach odtworzyć utwór muzyki greckiej z przed 2.000 lat. Uwagę zwraca archaiczny posąg Apollina, szereg piskorzeźbionych metop z pochodem młodzieńców na koniach, pokrewnych sławnym, o sto lat późniejszym fidaszowym rzeźbom Partenonu; przesłonięty posąg atlety, jeszcze lepiej od niej zachowany posąg Antinowa i t. d. Poszukiwania te trwają dalej. Owoc ich pozostanie w Grecji, jako własność publiczna. Odławy zaś gipsowe w znacznej części wystawione obecnie w Paryżu, zwracając uwagę świata artystów, uczonych i miłośników sztuki.

— Z dziedziny mody. Paryż już oddawna zdobył hegemonię w świecie mody. Berlin i nadnaddajka stolica kuszą się rywalizować z magazynami i zakładami krawieckimi Paryża, lecz dotąd zabiegali nie doprowadzając do pożądanych rezultatów. Gustowi francuskiemu, również jak lekkiemu dowcipowi, nie może dorównać niemiecki. Elegancki uważają zawsze Paryż za wyrocznię, po instrykcje, dotyczące się mody, zwracają się zwykły do Paryża. Nie radzimy naturalnie naszym panom, aby sprowadzali swe toalety z paryskich magazynów i u nas też można się ubrać modnie, wytwornie i znacznie taniej — lecz

runku i bez trenu. Stanik także gładki, pokryty błyszczącą przewleczoną perlektu koloru jasno-błękitnego, z dodatkami świeczkowatych złotych. Karceki naszyty palietkami, ujęty w czarną aksamitną opaskę. Szarf aksamitna czarna, zapięta w tyle na dwie rozety. Rękawy ogromnej szerokości, comme de raison, zwężone od łokcia do ręki. Druga sukna z takiegoż czarnego adamaszku, na gładkim staniku błyszcząca z błyszczących perlektu szafirowego koloru w połączeniu z dżetem. Prządy błękitne otwarte, zarówno jak prądy jedwabnego stanika. Z pod otworu wygląda plastron aksamitny „couleur bordeaux“ z taką opaską w okolo szyi. Dopelnia ubrania szarf aksamitna „bordeaux“. Wracając też znów do mody suknie plisowane, a w magazynach zagranicznych przygotowują bryty materyały plisowane maszynowo, ażeby spódnice lub pokrycie stanika plisowane. Nadzwyczaj efektowne wrażenie sprawia sukna plisowana z materyi niebieskiej, przybranej stosownie do wymagań mody ażurowym haftem. Siedem centymetrów szerokie paski haftu „Madeira“ idą naprzemiennie z 17 cm. szerokości częściami plisowanymi. Pod takiego rodzaju suknie niezbędna jest spódnica podszełkowa. Ślicznie też wygląda sukna z aksamitu, zwanego „velours firmament“ to jest aksamitu czarnego w drobne gwiazki białe. — Połączenie to centków białych z ciemnym tłem przypomina niebo zasiane, w noc ciemną gwiazdami.

Wybredny gust zadowolony w zupełności artystyczną formą i obrobieniem toalety, stanowiącą pewnego rodzaju stylową całość. Jest to toalety z piasek jasno zielonej krepy, z paskiem i naszyjnikami ze złotej pletni 5 ctm. szerokości ze złotymi agrafkami. Szeroki kołnierz z haftu weneckiego na jasnym białej jedwabiu; forma musi być odpowiednia do wykroju szyi w staniku, deseni haftu trzeba naśladować podług starożytnych weneckich wzorów. Pod bast jedwabny daje się tego samego koloru szaty na podszełkę, jeśli zaś na ten cel używa się angielskiego płótna, to podszełka zbyteczna. Haft wykonany dzierganiem cienkim jedwabem na podłożeniu nitki złotej, wziętej podwójnie. Po ukończeniu roboty trzeba ją starannie podgumować od spodu, a gdy przeschnie, wyciąć ją między deseniem. Spódnica, podszełkowana materyą, składa się z prostych brytów i jest w górze trzykrotnie przemaszczona. Stanik, na gładko dopasowanej podszełce, ma wierzchni zmaszczony bluzkowy pol szczy i w pasie. Wykroj szyi trochę podłużny z przodu, otoczony złotą pletnią, spuszczone środki przodków i zasłaniającą zapcięcie. Rękawy w połowie obcisłe, w górnej połowie mają obfite bufy. Sukna taka z szerokim kołnierzem, stosownie do materyału, z jakiego jest odrobiona, służyć może do teatru, na koncert, albo jako ubranie domowe. Ponieważ zapowiadają w tym roku zimę ostrą, wielkie magazyny zaopatrzyły się w długie do ziem okrycia „pelisses“ z aksamitu, pluszu, adamaszku, lub materyi „grosgrain“. Pelisses podobne są skunkami, popielicami, tumakami, z wielkimi kołnierzami, spianymi u szyi na dwie główki zwierzątk, z którego wzięto futro. Jako płaszczyk wizytowy, strojnie wygląda okrycie z nowego rodzaju mory „scintillante“ z przybraniem aksamitnym z pior i haftu. Płaszczki taki jest nader kosztowny, dany więc oszczędnie wola skromniejszej, lecz praktycznej płaszczyk paletowy z sukna lub „double“. Jako okrycia na wejście do teatru, używane są peleryny z gronostajów i chinchilli, podobne białym atlasem. O kapeluszach tyle już pisaliśmy w poprzednich notatkach, że obecnie nie byłoby w stanie nie dodać. Nie zapominamy jednak o głowkach i zapisujemy tu najmłodszą fryzurę, którą stanowi uczesanie „Madame sans gêne“. Uczesanie to wymaga dość sutych włosów, w braku których trzeba dodać loczek przypinnie. Jeżeli włosy są grube, lecz krótkie, to loki fryzury się z własnych włosów, a węższe należy z przypiętego promienia.

Repertuar teatru miejskiego w Krakowie.

We czwartek 20 b. m.: *Adrianna Lecouvreur*, dramat w 5 aktach E. Scribego (występ p. Modrzejewskiej).
W piątek 21 b. m.: *Makbet*, tragedia w 5 aktach W. Szekspira (ostatni występ p. Modrzejewskiej).
W sobotę 22 b. m.: *Słuby panienskie*, komedia w 5 aktach Al. hr. Fredry.
W niedzielę 23 b. m.: *Poskromienie złośnicy*, komedia w 5 aktach W. Szekspira (przedstawienie popularne).

— Dnia 18 grudnia przeważnie pochmurno, wieczorem pogoda; termometr od +1.0 spadł wieczorem na -7.0 C. Barometr opadł dość nisko; o godz. 7 rano dnia 19 grudnia stan jego był 736.9 mm, termometru -3.6 C. Wiatr północny.

We czwartek dnia 20 grudnia: św. Teofila męcz.

Ruch artystyczny i umysłowy.

Nowe czasopismo filologiczne. Pod tytułem *Eos* pojawił się świeży w Lwowie pierwszy zeszyt wydawnictwa, które będzie organem Tow. filologicznego lwowskiego. Rocznie ukazujących się będą 2 zeszyty w postaci książki o 8 arkuszach druku. Członkowie Tow. filologicznego mają do nich prawo bezpłatnie. Cena rocznika wynosi 3 złr. Zeszyt pierwszy przedstawia się pokaznie i zajmująco. Spotykamy w nim prace, pisane częścią po łacinie, częścią po polsku

przez takie siły naukowe, jak prof. Kazimierz Morawski, Bronisław Kruczyński, Leon Sternbach, Ludwik Owiklinski, dalej Michał Jeżewski, Stanisław Schneider i Wiktor Hahn. Jakkolwiek są to rzeczy ściśle fachowe, jednak nie brak między nimi takich, które szerszy mogą budzić interes, jak np. prof. Owiklinski o przyczynę p. t.: „Mommson o Hora cysza Carmen saculare“, napisany na owe słynne obchody jubileuszowe rzymskie, urządzone w r. 17 przed Chr. przez Augusta z niezwykłą uroczystością dla zainaugurowania ery cesarstwa, a zarazem jakby na pożegnanie świata pogańskiego w przecieciu niewiadom, że odąd *novus rerum nascitur ordo*. Do tych szerszego interesu artykułów zaliczyć wypada dalej „Nieznany wiersz łaciński Szymona Szymonowicza, wydany przez p. Hahna; ale na większe koło czytelników mogą szczególnie liczyć dwie prace p. Piotra Bienkowskiego: „O stroju greckim i o „Najnowszych publikacjach niemieckiego instytutu archeologicznego“ oraz p. Franciszka Majchrowicza „O życiu i pracach Zygmunta Węglewskiego“. W całym wydawnictwie znać fachową rękę redaktora prof. Owiklinskiego. Wkrótce ma się ukazać zeszyt drugi, który razem z pierwszym należy będzie do rocznika za rok 1894.

Nowe książki nadesłane Redakcyi:

— Wilhelm Feldman: Die schöne Jüdin. Eine sozial-psychologische Skizze. Aus dem polnischen Übersetzt von Sylvester Wisnerowicz. Amsterdam. Nakl. Augusta Dieckmanna.
— Sprawozdanie z czynności zakładu narodowego im. Ossolińskich za r. 1894. Lwów. (Dr. Wilhelm Bruclnalski; pierwsze utwory Mickiewicza, naśladowane w literaturze galicyjskiej. — Część sprawozdawcza).

Dział ekonomiczny.

Z krakowskiego Zakładu kontumacyjnego na Prądniku.

Targ na nierogaciznę.

Przypędzono na targ d. 17 i 18 grudnia sztuk 5171. — Notowano: prosięta — zlr.; chude 32—36 zlr.; mięsne — zlr. Wszystkie za parę tuczezn płacono 33—37 ct. za kłgr. żywej wagi. Załadowano do krajów Monarchii 5125 sztuk. A. Gottlieb, dyrektor targu.

Wiedeń 17 grudnia. — Na dzisiejszy targ przypędzono wołów galicyjskich i z Bukowiny 1116, węgierskich 2438, niemieckich 1312; razem 4866 sztuk. Płacono galicyjskie 55—60, osobliwe 62—65, paszone — Węgierskie 53—58, osobliwe 60—67 1/2, niemieckie 58—62, osobliwe 65—69 zlr. za 100 kilo mięsa.

Wilhelm Amirowicz.

Wiedeń 18-go grudnia. — Na dzisiejszy targ dowieziono żywej nierogacizny galicyjskiej 2114 sztuk. — Płacono 36—38—40—42 zlr. za 100 kilo żywej wagi.

Wilhelm Amirowicz.

Ostatnie wiadomości.

Dzienniki petersburskie wobec postanowionych zmian w ciele dyplomatycznym Rosji zajmują się żywo szczegółami biograficznymi i stosunkami rodzinnymi wielu najwybitniejszych ambasadorów rosyjskich. Dowiadujemy się pomiędzy innymi kilku jeszcze szczegółów o teraźniejszym ambasadorze rosyjskim w Berlinie, hr. Pawle Szawalowie. Jest on synem hr. Andrzeja Szawalowa z matki Walentynowiczówny. Było siedm siostr tego nazwiska, z których jedna wyszła za hr. Zubowa, a następnie za hr. Andrzeja Szawalowa, ojca ambasadorów w Londynie i Berlinie, hrabiów Piotra i Pawła Szawalowów. Druga siostra wyszła za Sieskiego, trzecia za Ostrowskiego, czwarta 1-mo voto Bobiatyńskiego, 2-do Górskiego, piąta za Kossakowskiego, szósta za Szyzkiego. Hr. Paweł Szawalow ożeniony jest z kuzynką domu hrabiowskiego de Salias i ma sześcioro dzieci.

Przygodny korespondent warszawski *Nowoje Wremia* w ostatnim swoim liście pisze pomiędzy innemi:

„W Warszawie pełno jest obecnie różnych gawęd i pogłosek, któremi zajmują się zarówno towarzysztwo polskie, jak i rosyjskie. Kłężą tu pogłoski, jak się zdaje, pewne, obiegają nieprawdopodobne, a wreszcie, jak to się zdarza w przedmiocie różnych zmian, zupełnie nieprawdziwe.“

Dalej czytamy: „Lekkomyślności i łatwowierności Polaków weszły, że tak powiemy, w przyszłość, lecz sprawiedliwość każę przyznać, że tym razem społeczeństwo polskie wobec różnych pogłosek zachowuje się z wielkim taktem, nie dając się porwać, jak to bywało dawniej, jawnie bezsensownym pogłoskom. Z przyjemnością też zaznaczamy, że przybyli z Petersburga członkowie deputacyi polskiej wywieźli ze stolicy najlepsze wrażenie i z poważnym nastrojem opowiadają o wszystkim, co tam widzieli. Opowiadania te nie pozostają zapewne bez wpływu na miejscową ludność polską. Zdaje się, że grupa ludzi dojrzałych, wolnych od szowinizmu, wzrosła wśród społeczeństwa polskiego, i

sądząc ze wszystkiego, co się dzieje tutaj, uzyska w społeczeństwie odpowiadający jej wpływ i że przybliży się czas wspólnej pracy władz rosyjskich oraz inteligencji miejscowej w zakresie rozwoju kulturalnego i ekonomicznego kraju. Aby praca ta była skuteczna, potrzeba przedewszystkiem, aby ustala wzajemna nieufność i żeby rozsądni Polacy umieli wpływać na swoich mniej rozsądnych rodaków.“

Wspominając o przypuszczalnym rozdziale władzy administracyjnej i wojskowej w Królestwie polskiem, jak w Wilnie i Kijowie, korespondent powiada:

„Potwierdzenie tego przypuszczenia widzą tu ogólnie w utworzeniu przed trzema laty posady pomocnika warszawskiego generała gubernatora w oddziale cywilnym. Poprzednio na wypadek choroby lub wyjazdu generała gubernatora obowiązki jego spełniał pomocnik wojskowy, w ostatnich zaś czasach władza rozdzielała się pomiędzy pomocników: cywilny i wojskowy.“

Telegramy własne „Czasu“.

Wiedeń 19 grudnia. Komisya nienastająca Izby państw dla narady nad projektem nowej procedury cywilnej wybrała opata Hauswirtha przewodniczącym, prezydenta trybunału najwyższego Stremayra zastępcą przewodniczącego.

W ministerstwie handlu nastąpił znaczniejszy awans. Z Polaków mianowani: Władysław Stawczan Kochanowski ministeryalnym sekretarzem, hr. Stefan Romer i Dr Fryderyk Zoll ministeryalnymi wice-sekretarzami.

Wiedeń 19 grudnia. Do *Polit. Corr.* donoszą z Petersburga, że w uniwersytecie moskiewskim przyszło w dniach ostatnich do ubolewania godnych zaburzeń. Punkt wyjścia dla rozruchów stanowiła demonstracya studentów przeciwko niepopularnemu profesorowi, którego przyjęto pewnego dnia w chwili, gdy wchodził do sali wykładowej hałasem i gwizdaniem. Ponieważ wskutek tego wykluczone z uniwersytetu wielu studentów silne wrzenie, które się zaznaczyło w tak burzliwych manifestacyach, że władze musiały się uciec do użycia siły zbrojnej.

Petersburg 19 grudnia. *Prawit. Wiestnik* ogłasza: Członek Rady państwa, generał-gubernator warszawski i dowódca wojskami okręgu wojennego warszawskiego, generał adjutant, generał kawalerji Hurko, w nagrodę ważnych zasług, położonych dla tronu i ojczyzny, zwłaszcza w ostatniej wojnie tureckiej, awansowany zostaje na generała-feldmarszałka, z uwolnieniem, stosownie do podanej prośby, z powodu rozstrojenego zdrowia, od obowiązków generał-gubernatora warszawskiego i dowódcy wojskami okręgu wojennego warszawskiego, z pozostawieniem go na stanowisku członka Rady państwa, w godności generał-adjutanta i w kawalerji gwardyi.

Petersburg 19 grudnia. Podpisy na 3 1/2 % pożyczkę złotą przybrały rozmiary kolosalne. W jednym tylko Paryżu podpisano dwadzieścia miliardów, w Berlinie pokryto pożyczkę dziesięciokrotnie, w Petersburgu 3 1/2 raza. W Londynie proporcjonalnej repartycyi nie będzie, a kasy ograniczają przyjmowanie zapisów do sumy oznaczonej. W ciągu kilku minut podpisy przewyższyły sumę 25 milionów funtów szterlingów, wskutek czego dalszego przyjmowania zapisów zaprzestano. Ogólna suma zapisów dosięgła wysokości pięciu miliardów rubli w złocie, to znaczy, przewyższyła sumę pożyczki 50 razy.

Telegramy biura koresp.

Wiedeń 19 grudnia. (Z Izby deputowanych). Na dzisiejszym posiedzeniu toczyła się dyskusya nad ustawą o spoczynku niedzielnym.

Dep. Adamek (*contra*) zaznacza, że spoczynek niedzielny jest najlepszym środkiem zapobieżenia moralnemu i fizycznemu upadkowi robotników. Mowca poleca przekazanie tej sprawy ustawodawstwu krajowemu, zapowiada wnioski przy dyskusyi szczegółowej, a zarazem oświadcza się za zupełnym spoczynkiem urzędników państwowych, ograniczeniem służby przy pocztach, telegrafach i kolejach, za zakazem pracy dzieci i kobiet w niedzielę, oraz za rozszerzeniem ustawy na urzędników prywatnych i wojsko. Mowca zgadza się na przejście do dyskusyi szczegółowej, stawiając zarazem wniosek, aby sejmy były uprawnione do rozszerzenia wypoczynku niedzielnego.

Dep. Treninfels (*pro*) wita ustawę, mimo pewnych braków, z radością. Świecenie niedzieli dla państwa ze względu na kwestję religijną jest pierwszorzędne znaczenie. Mowca zastanawia się następnie nad wypoczynkiem niedzielnym urzędników, którzy muszą mieć możność wzięcia udziału w przedpołudniu w nabożeństwie.

Wiedeń 19 grudnia. Generał Mussin-Puszkina, który przybył tu wczoraj i zamieszkał w Burgu, jako gość cesarza, przyjęty został przez monarchę po południu na uroczystej audyencyi.

Mussin-Puszkina wręczył notyfikacyę wstąpienia na tron cesarza Mikołaja II.

Wiedeń 19 grudnia. Z powodu imienin cesarza Mikołaja odbył się wczoraj obiad dworski, w którym wziął udział cesarz, arcyksiążęta Karol Ludwik i Rainer, ambasador Łobanow z personelem ambasady, generał Puszkina wraz z rotmistrzem Daszkowem, wspólni ministrowi, minister a latere Andassy, oraz wyżsi dostojnicy dworscy. Podczas obiadu wzniesiono cesarz Franciszek Józef toast na pomyślność cesarza Mikołaja.

Praga 19-go grudnia. W okręgu wyborczym miejskim Klatowa-Domażlice wybrany został posłem do sejmiku młodoczełch Hana.

Buda-Peszt 19 grudnia. Obie Izby Sejmiku węgierskiego wybrały na wczorajszym wspólnym posiedzeniu strażnikiem koronnym barona Beleg Radvansky'ego 223 głosami. Baron Jan Kemenyi otrzymał 153 głosy, Klemens Ernusz 1 głos, hr. Stefan Esterhazy 1 głos, a jeden głos został nieważny.

Buda-Peszt 19 grudnia. *Budap. Correspond.* donosi, że przez ministrów Wekerle i minister handlu Lukacs udają się dzisiaj wieczorem na kilkudniowy pobyt do Wiednia, aby odbyć konferencyę z austriackimi ministrami skarbu i handlu w sprawie upaństwowienia kolei Południowej. *Budap. Correspond.* oświadcza zarazem, że zupełnie bezasadne są wszystkie kombinacye o przesileniu, łączone z podróży Wekerlego.

Buda-Peszt 19 grudnia. *Pester Lloyd* donosi: Prezes ministrów Wekerle udaje się dzisiaj wieczorem wraz z ministrem Lukaczem do Wiednia, gdzie na jutro wyznaczone są narady z rządem austriackim w sprawie upaństwowienia kolei południowej. Wekerle przyjęty będzie przy tej sposobności przez cesarza na audyencyi i złoży sprawozdanie o położeniu politycznem. Przesilenie dotychczas ciche, przejdzie zapewne w stadium ostre. Ostatnieco rozstrzygnięcia nie można oczekiwać w najbliższych dniach; nastąpi ono prawdopodobnie dopiero po świętach Bożego Narodzenia, a nawet może dopiero po Nowym roku, cesarz bowiem zamierza spędzić święta w najścisłejsem koleżu rodzinnem po za Wiedniem.

Rzym 19 grudnia. Dep. Brin wystosował do swych wyborców turyńskich pismo, w którym gani odcrozenie sesyi parlamentu i kończy wezwaniem, żeby wyborcy mieli zaufanie do urzędów parlamentarnych, zostających pod auspicjami ich lojalnego i walecznego władcy.

Paryż 19 grudnia. Dep. Brisson został wybrany prezydentem Izby 249 głosami. Na dep. Meline padło 213 głosów.

Paryż 19-go grudnia. Izba uchwaliła projekt ustawy, upoważniającej młodych ludzi na wyspie Reunion do wstępowania w szeregi ekspedycyi madagaskarskiej.

Paryż 19 grudnia. Rząd francuski nie otrzymał potwierdzenia wiadomości ogłoszonej przez dzienniki angielskie, jakoby królowa Madagaskaru miała zamiar przyjąć francuskie warunki pokoju.

Belgrad 19 grudnia. Z powodu imienin cesarza Mikołaja urządziło poselstwo rosyjskie nabożeństwo w katedrze, poczem odbyło się w pałacu poselstwa rosyjskiego przyjęcie gratulacyjne, na którym był obecny w imieniu rządu serbskiego prezydent ministrów Kristic.

Bukareszt 19 grudnia. Imieniny cesarza Mikołaja były wczoraj z inicjatywy poselstwa rosyjskiego obchodzone uroczystem *Te Deum* w obecności ministrów i dygnitarzy. Po ceremonii religijnej przyjmował poseł rosyjski, Fonton, życzenia w poselstwie, poczem nastąpiło śniadanie.

Zofia 19 grudnia. Książę Ferdynand zaważwał wczoraj prezydenta Izby i najwybitniejsze osobistości z rozmaitych stronnictw do pałacu, w celu zasięgnięcia ich zdania w sprawie składu przyszłego gabinetu.

Petersburg 19 grudnia. Z okazji swoich imienin nadał cesarz Mikołaj w dniu wczorajszym wiele odznaczeń i dokonał wielu nominacyi. I tak budujący się port wojenny w Libawie otrzymał na rozkaz cesarski nazwę: „Portu cesarza Aleksandra III“.

W. książę Sergiusz Aleksandrowicz mianowany został członkiem rady państwa z pozostawieniem na stanowisku generał-gubernatora w Moskwie.

Szef sztabu jeneralnego Obruczew otrzymał order Włodzimierza I klasy za znakomite opracowanie kwestyi, odnoszących się do udoskonalenia pogotowia wojennego Rosyi.

Komendant korpusu gwardyi generał kawalerji Mansey i szef intendantury w ministerstwie wojny generał piechoty Skworcow otrzymali również order Włodzimierza I klasy.

Generał Hurko, za ważne usługi, oddane tronowi i ojczyźnie szczególnie w wojnie tureckiej, awansowany został na generała-feldmarszałka i na własne żądanie wskutek nadwątłego zdrowia zwolniony od urzędów jeneral-gubernatora warszawskiego i głównodowodzącego wojskami warszawskiego okręgu wojskowego.

W. ks. Konstanty Konstantynowicz został zamianowany generał-majorem, ks. Jerzy Meklembursko-strelicki rotmistrzem, ks. Karol Meklembursko-strelicki kapitanem.

W. książęta Paweł Aleksandrowicz i Dymitr Konstantynowicz otrzymali order Włodzimierza

III klasy; w. ks. Sergiusz Michajłowicz tenże order IV klasy.

Kexholmski pułk grenadierów imienia Franciszka Józefa I i petersburski pułk grenadierów imienia Fryderyka Wilhelma III otrzymały na znak szczególnej łaski prawa starych pułków gwardyi przybożnej.

Prezydentowi departamentu ekonomii państwowej, Solskiemu, nadał cesarz łaskawym reskryptem order św. Andrzeja.

Petersburg 19 grudnia. Cesarz i cesarzowa udają się dnia 23 b. m. do Carskiego Sioła, gdzie zamieszkają w pałacu Mikołajewskim. Carowa-wdowa wyjeżdża do Abbas-Tuman, a zamtąd do Kopenhagi. Po kilku-tygodniowym pobyście przy swoim synu Jerzym zabawi carowa-wdowa dłuższy czas u rodziców w Danii. Zamierzona podróż do Abbazii nie przyjdzie do skutku.

Petersburg 19 grudnia. Onegdaj przybyła tu nadzwyczajna misya turecka pod przewodnictwem Fuad-baszy.

Tyńis 19 grudnia. Jedna z tutejszych gazet armiejskich donosi z Musz: Zamianowanie komisyi śledczej, w której skład wchodzi także członkowie europejscy, wywołało stanowcze polepszenie w zachowaniu się władz tureckich wobec ludności armiejskiej. Wielu aresztowanych wypuszczono na wolność. Kurdom zakazano zacepek; naczelnik ich został wezwany do Konstantynopola.

Waszyngton 19 grudnia. W Izbie reprezentantów wniósł Harmer (Pensylwania) rezolucyę, która z powodu okrucieństw w Armenii upoważnia prezydenta Clevelanda i sekretarza stanu Greshama do postarania się o wezwanie mocarstw podpisanych na traktacie berlińskim do rozważenia tej sprawy.

Od Administracyi „Czasu“

Na sarkofag dla ś. p. X. kardynała Dunajewskiego złożyli: X. Puchała 10 zlr., X. Klimkiewicz od parafian w Tarnawie pod Suchą 10 zlr. Na budowę gimnazjum polskiego w Cieszynie złożyła młodzież gimnazjalna w Jarosławiu 2 zlr. 40 centów.

Na oświatę ludową złożyli nauczyciele gimnazjalni w Jarosławiu 2 zlr. 63 ct. Dla 90-letniej staruszki złożono pod lit. N. N. 10 marek w złocie.

Na odnowienie katedry na Wawelu nadesłała M. baronowa Lago 10 zlr.

N A D E S Ł A N E.

(artykuły w dziale tym nie pochodzą od Redakcyi)

Do wiadomości Szanownych Klientów mojego składu podaję, że w **Niedzielę dnia 23 Grudnia b. r.**, zarówno jak we wszelkie inne Niedziele i Święta uroczyste skład mój zamykam od godziny 10 przed południem do 6 wieczór, wychodząc z zasady, że dni te, jako cześć Bożej poświęcone, przynajmniej o tyle uszanowane być powinny.

J. F. Fischer,

(2950 1-2) Rynek, Linia A—B.

Hotel Bristol

w Wiedniu I. Kärntnerring Nr 7.

Pierwszorządny hotel

Elektryczne oświetlenie, restauracya. Najlepsza francuska i wiedeńska kuchnia. — Piwo staropilzneckie.

(2699 1-27)

KURSA TELEGRAFICZNE.

Wiedeń 19 grudnia. 2 g. 30 min. po południu.

	str. et.		str. et.
Banknoty austr.	164 05	4 1/2% Listy likw. pols.	66 90
Krótki Wiedeń	164 —	Benta włoska	85 31
Banknoty ros.	229 35	4% austr. kred.	241 12
5% Listy zast. pols.	—	Ultimo Ruble	230 50

Uspokojenie giełdy: stałe.

Berlin 19 grudnia.

Banknoty austr.	164 05	4 1/2% Listy likw. pols.	66 90
Krótki Wiedeń	164 —	Benta włoska	85 31
Banknoty ros.	229 35	4% austr. kred.	241 12
5% Listy zast. pols.	—	Ultimo Ruble	230 50

ODPOWIEDZIALNY REDAKTOR I WYDAWCA

Michał Chyliński.

Kurs walut	placę	żądają	Obligacye	placę	żądają	Cennik	placę	żądają	Kurs giełdy wiedeńskiej.	placę	żądają	Wiedeń 18 grudnia.	placę	żądają	Wiedeń 18 grudnia.	placę	żądają	Wiedeń 18 grudnia.	placę	żądają
I papierów wartościowych.	zlr. et.	zlr. et.	(za 100 zlr. imiennej wartości oprócz kuponu bież.).	zlr. et.	zlr. et.	Iwowskiej Izby handlowej.	zlr. et.	zlr. et.	Wiedeń 18 grudnia.	zlr. et.	zlr. et.	Wiedeń 18 grudnia.	zlr. et.	zlr. et.	Wiedeń 18 grudnia.	zlr. et.	zlr. et.	Wiedeń 18 grudnia.	zlr. et.	zlr. et.
Wrocław 19 grudnia.			4% galicyjskie propinacyjne . . .	96 75	97 60	Lwów 18 grudnia.			Renty			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Waluty.			5% komun. gal. bank. kraj. II em.	102 —	102 80	Akcyje gal. banku hipotecznego	443 —	450 —	4 1/2% papierowa	100	100 20	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Ruble rosyjskie papierowe na 100	188 75	185 —	4% pożyczki kraj. koronowej . . .	96 —	96 70	5% listy banku hipotecznego	101 10	101 80	4 1/2% „ srebrna	100 05	102 26	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Marki niemieckie na 100	60 72	61 20	4 1/2% pożyczki kraj. galic.	96 40	97 40	5% „ „ „ hipot. z 10% pr.	110 —	110 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
20-frankowa	9 85	9 95	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	102 90	101 20	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Dukaty cesarskie	5 85	5 95	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Ruble srebrne	1 20	1 30	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Papiery wartościowe.			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Listy zastawne			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
na 100 zlr. im. wart. oprócz kuponu bież.	100	100 80	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
4 1/2% galic. banku hipotecznego . .	101	101 80	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ z 10%, prem.	110	111	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
galic. Tow. kred. ziemsk. nieop. . .	97 20	98 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
41 let.	97 20	98 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ koron.	96 80	97 60	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ kraj. koron.	96 80	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
Listy zast. kred. ziemsk. w likwid.			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	124 40	Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.			Wiedeń 18 grudnia.		
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „			4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	96 50	97 —	4% „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	100 —	100 70	4 1/2% „ austriacka	124 20	1									

wonny i wzmacniający ziołek,
roszyłam (2599-22-25)
poczta na probie
1 baryłkę z 4 litrami zawartości
7 zlr. 50 ct.
1 koszyk z 3 butel. po $\frac{3}{4}$ litra
4 zlr. 80 ct.
za zapłatą po otrzymaniu towaru
(osobom nieznajomym za zaliczką)
z ocenieniem i opłatą do wszystkich
poczt w Austrii-Węgzech.
B. Baseginio,
Capodistria.

Na Gwiazdkę!!

KSIEGARNIA KATOLICKA
Dra Wład. Miłkowskiego
w Krakowie (2830-2)
poleca dzieło pod tytułem:
JASNA GÓRA
Dzieje cudownego obrazu Bogarodzicy w Częstochowie,
opowiedział X. Dr. Julian Bukowski,
Proboszcz kolegiaty św. Anny.
Wydanie eleganckie, z pięknym stalorytem N. M.
Panny Częstochowskiej, w bardzo ozdob. oprawie.
Cena egzempl. 75 cent., z przesyłką
o 15 ct. więcej.

Na Gwiazdkę!

PRZEDMIOTY DO POMALOWANIA,
FARBY DO TYCHŻE MALOWAŃ,
KASETKI Z FARBAMI OLEJNYMI
AKWAREL. — EMALIOW. I PASTEL,
KASETKI „SPRITZMALEREI“,
APARATY DO WYPALANIA,
STALUGI, KASETY, PALETY, WERNIKSY
I PĘDZLE MALARSKIE,
polecają najtaniej JP. (2824-4-4)
Reim i Friedrich
w Krakowie, ul. Floryańska L. 45.

Zdolny kamerdyner

poszukuje posady od 1 stycznia 1895 r.
Władający językiem polskim i niemieckim,
posiada świadectwa z pierwszorzędnego
domów w kraju i za granicą. Oferty pod
liter. J. K. G. przyjmuje Administracja
„Czasu.“ (2968-1-2)

KAKAOVERO
odtłuszczone, łatwo rozpuszczalne kakao, niemieckie.
CZOKOLADY z wanilią i bez wanilii
po cenach umiarkowanych.
HARTWIG & VOGEL
W BODENBACH
GATUNKI UZNANE JAKO NAJLEPSZE
Wszędzie do nabycia.
(2587-9-)

Tylko jeszcze krótki czas!

CYRK JANSKY
przy ulicy Dietelskiej.
We czwartek 20 grudnia o g. 8 wieczór

wspaniałe przedstawienie
ostatni występ odznaczony pięknymi p.
Maryety Angeli.

2 wielkie zapasy o nagrodę najsilniejszego rzeźnika Stanisława Molickiego z Krakowa z atletą cyrkowym Mantovani.

Występ całego personelu artystów cyrkowych.
Bliższe szczegóły w plakatach.

Ceny miejsc: Łoża 6 zł., krzesła w łóż 1 zł. 50, krzesła 1 zł. 20, I. miejsce 80 ct., II. m. 50 ct., galerya 25 ct. — Dzieci niżej 10 lat i wojakowi niższych stopni placą na I. miejsce 50 ct., II. m. 30 ct., galeryę 15 ct.

Sprzedż biletów codziennie od godz. 11—1 i od 4 po południu do wieczora w cyrku. (2904)
Jansky & Leo, dyrektorowie.

KONIUSZY

młody, uśmieszony do tresury koni wierzcho-
wych i zaprzęgowych, mogący się wykazać chlub-
nymi świadectwami, poszukuje posady od Nowego
Roku. Adres: S. K. Tyczyn, dwór. (2951-3-3)

Zawiadomienie!

Mam zaszczyt zawiadomić Szan.
Publiczność, iż

Skład aparatów i przyborów fotograficznych
w Krakowie, z ul. Karmelińskiej
przeniesionym pod L. 9 na
ulicę Sławkowską, obok
Grand Hotelu.

O liczne odwiedzin i zamówie-
nia upraszam. JP. (2802-7-10)

Antoni Larisch.
Na św. Mikołaja

i na **GWIAZDKĘ** jest
najlepiej prezentem aparat
fotograficzny.

Dla naszej c. k. uprz.
refineryi spirytusu
i fabryki likieru, poszukujemy wkrótce
zdolnego młodego człowieka,
obezanego z manipulacją wolnych skła-
dów tudzież ekspedycją, który już był
czynnym w podobnym interesie.

Kompetenci zechcą swoje oferty z zała-
żeniem odpisu świadectw, fotografii i za-
daniem pensyi nadesłać do podpisanego.
Adolf Fränkel i Synowie w Białej,
pod Bielskiem. (2860-3-3)

Czciożkami Drukarni „Czasu.“

Józef Rudnicki w Krakowie, Rynek główny, hotel Drezdeński, telefonu Nr. 15, poleca:

Kalosze bostońskie damskie i męskie. Cena damskich złr. 2-50, wysokieli
ze sukniem 6 złr.; męskich złr. 3-50, z sukniem złr. 6-50. (2807-3-)

Rządca Drukarni Józef Łakociński.

Papier z fabryki Braci Fijałkowskich w Bielsku.

Na Gwiazdkę
Osobno urządzonej pokój, mieszczący roz-
maite towary japońskie. Świeżo nadeszłe
prawdziwe dywany perskie oraz
smyrniańskie. Z powodu wielkiego
zakupu towarów, ze Wschodu po-
chodzących, odstępuje takowe po bardzo
przystępnych cenach.
Telefonu Nr. 11. — Rok założenia 1873.

Największy wybór lamp po cenach bez konkurencji tanich.

W. BAZES

w Krakowie, Rynek główny L. 35
(KRZYSZTOFORY)

Skład fabryczny szkła, porcelany, lamp i wszelkiego rodzaju
flaszek „Akcyjnego Tow. dla przemysłu szkła dawniej Friedr.
Siemens“ w Neusattl-Elbogen i Dreźnie,
poleca swój

bogato zaopatrzony skład lamp, świeczników i pajaków z pierwszorzędnego firm
zagranicznych, szczególnie zaś wielki zapas i wybór obecnie tak ulubionych lamp stojących
(Ständerlampen) i słupowych z palnikami najlepszej konstrukcji, tańszych niemal o 50% jak
z wiedeńskich fabryk.

Towary majolikowe i brązowe i t. p. od najtańszych drobnostek do najzodobniejszych
przedmiotów; oprócz towarów powyżej określonych, posiada Magazyn wielki zapas towarów słu-
żących do codziennego użytku, które sprzedaje po cenach możliwie najniższych i tak n. p.

12 szklanek gładko 54 c.
szlifowanych

12 nożyków z trzonka- 90 c.
mi majolikowymi

Garnitur stołowy z fajansu francus.
albo porcelany, z deseniem, zawierający
40 sztuk zł. 14

12 profitek 36 c.
gładkich

Garnitur do mycia z fajansu francu-
skiego albo drezdeńskiego
zł. 3-20

12 muszl prawdzi- 84 c.
wych do
pasztelek

12 płukanek 4-80
kolor. zł.

Garnitur z szkła czystego z ob-
wódka matową, zawierający:

12 szklanek do wody,
12 kieliszków do wina,
1 karafkę na wodę,
1 karafkę do rumu,
2 kieliszki do wódki, zł. 3-20

12 solniczek 60 c.
małych

12 rżniętych pod- 70 c.
stawek p. noży
widelce

Garnitur stoł. porc. z deseniem
niezmierzającym się, zawierający:

12 talerzy płytych,
6 „ głębokich,
6 „ deserowych,
1 półmisek długi,
1 „ okrągły,
1 salaterkę,
1 kompotierkę,
1 sosierkę,
1 wazę, zł. 6-40

Urządzenie kuchenne zawierające 10
sztuk, między innymi:

1 młotek porcelanowy,
1 wałek „
1 cedzidło „
i t. d. zł. 3-80

Garnitur porcelanowy do herbaty
z ładnym deseniem, zawierający:

6 filiżanek,
1 cukierniczkę,
1 mlecznik,
1 czajnik, zł. 2-90

Przy zakupie wypraw oraz urządzeń hotelowych i restaura-
cyjnych odstępuje rabat; również udzielam na wypłaty osobom mnie
znany bez doliczenia nadwyżki. JP. (2948-1-20)

Największy wybór lamp po cenach bez konkurencji tanich.

Pasztyły

różnej wielkości po cenach
niskich wysła fabryka
bulionu Z. SOŁKOWSKIEGO
w Krysowicach p. Mościska.
Wyroby odznaczone zostały na wystawie
krajowej srebrnym medalem rządowym.
(2889-4-10)

ZABAWKI

TANIE
SA W HANDLU

W. C. Angelusa
(dawniej F. Bruno Hahna)

w Krakowie, ulica Grodzka Nr. 2.
Zamówienia zamiejscowe załatwia
odwrotną pocztą. (2768-8-)

Lokal frontowy

przy ul. Floryańskiej 55 w Krakowie,
obok bramy Floryańskiej, t. j. sklep,
sala i piwnica; także całe urząd-
zenie na handel korzen-
ny i pozostałe towary do
odstąpienia w całości lub czę-
ściowo. Wiadomość na miejscu. (2763-10-)

Handel Antoniego Hawelki w Krakowie

otrzymał tymi dniami większą partję — wprost od producenta —
wina włoskiego

„BARLETTA“

białego i czerwonego, i sprzedaje takowe na
litry i butelki, oraz na beczki z dworca kolei piwnic „transito.“
(2955-2-4)

FR. MOSSOCZY i ST. PYTLARSKI

w Krakowie przy ul. Brackiej pod Nr. 5, telefon 202.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO I SKŁAD KOMISOWY

aparatów i przyborów chemicznych i fizycz.

stynnej firmy W. J. Rohrbeka następcy z Wiednia.

Aparaty do oznaczania punktu topliwości, pochłaniania gazów, biurety,
dmuchawki, exykatory (Schröttera i Juliusa) kolby, dmuchawki, lampy spi-
rytusowe i gazowe, termometry i t. d. i t. d. — Ceny fabryczne.

Dla szkół kompletne zestawienia aparatów według fizyk: Ka-
weckiego dla szkół średnich i Natansonowa dla szkół ludowych.

Cenniki na żądanie darmo i opłatnie. (2570-9-12)

IGNACY RAJAŁ w Krakowie,

Rynek główny Nr. 41, linia A—B,

zwraca uwagę Szan. Publiczności
na znacznie powiększone maga-
zyny na I. piętrze.

Uprasza zwiedzić gotowe pokoje
urządzone jako wzory od najtań-
szych do najbogatszych.

JP (2811 7-10)

Na Gwiazdkę

Osobno urządzonej pokój, mieszczący roz-
maite towary japońskie. Świeżo nadeszłe
prawdziwe dywany perskie oraz
smyrniańskie. Z powodu wielkiego
zakupu towarów, ze Wschodu po-
chodzących, odstępuje takowe po bardzo
przystępnych cenach.
Telefonu Nr. 11. — Rok założenia 1873.

Najtańszem czasopiśmie polskim jest NOWA BIBLIOTEKA UNIWERSALNA.

Co 2 tygodnie zeszyt 7 lub 8 arkuszowy naprzemian.

Każde dzieło stanowi dla siebie osobny tom.

ROZCZNIK 180 arkuszy = 3.000 stron.

W roczniku 1895 zamieścimy:

J. Burckhardt. Kultura odrodzenia we Włoszech.
Ks. W. Kalinki. Sejm czteroletni.
E. Lipnickiego. Anarchizm w teorii i w czynie.
A. Lisickiej. Życiorys p. t.: Ze świata muzyki.
A. Michaelisa. Hygiena palenia.
Prof. K. Morawskiego. Szkice ze świata klasycznego.
Prof. St. Tarnowskiego. Studya do historyi literatury polsk.

Oryginalne
powieści
i nowelle.

Sewera. „Na szerokim świecie.
M. Rodziewiczówny. „Z głuszy.“
F. Prażmowskiej. Nowele.
J. Ogińskiego. Książę Hołuba czyli
Don Kiszot XIX. wieku.

Prenumerata
roczna

w Krakowie złr. 6. Prenumeratorem
„ Austrii „ 7. całoroczn
„ Niemczech „ 8. otrzymują ceną
premię.

Kwartalnie w Krakowie złr. 1-50, w Austrii złr. 1-75,
w Niemczech złr. 2-.

Dokładny prospekt tudzież ZESZYT OKAZOWY
wysyłamy darmo i opłatnie.

„KRAKUS“
ilustrowany tygodnik
dla ludu

rozpoczyna z dniem 1 Stycznia swój 5-ty rocznik.
Przedpłata roczna z przesyłką złr. 3-.
„ w Krakowie „ 2-60.
„ kwartalna z przesyłką „ 75.
„ w Krakowie „ 65.

Prenumeratę przyjmuje każda Księgarnia.

Nakład i własność Księgarni

Spółki Wydawniczej Polskiej

(2949-1-10)

w Krakowie, Rynek, Pałac Spiski.

STOSOWNE PODARKI NA GWIAZDKĘ.

Księgarnia Polska we Lwowie, plac Halicki 14

poleca

najnowsze wydawnictwa własne:

DZIEŁA MICKIEWICZA DZIEŁA SŁOWACKIEGO

PIERWSZE KRYTYCZNE WYDANIE
OBJAŚNIENIAMI I PRZYPISKAMI ZAOPATRYZE.
Dr. Henryk Biegański.

4 tomy, z 4-ma portretami poety i 4-ma podobiznami
autografów.
Cena 8 złr., w oryginalnej bogato złoczonej oprawie
10 złr. — Wydanie na papierze welinowym
(50 numerowanych egzemplarzy), w wytwornej
oprawie, z fotograficznymi zdjęciami poety, 24 złr.

Wydanie tanie bez komentarzy, w 4-rech to-
mach, z 4-ma portretami i 4-ma podobiznami
autografów 4 złr. 50 ct., w ozdobnej oprawie 6 złr.

PIERWSZE KRYTYCZNE WYDANIE
OBJAŚNIENIAMI I UWAGAMI ZAOPATRYZE.
Dr. Henryk Biegański.

6 tomów, z 7-ma portretami, z 4-ma rysunkami
poety w heliogravurze i z 4-ma podobiznami
autografów.
Cena 10 złr., w ozdobnej oryginalnej oprawie 12 złr.

Wydanie na papierze welinowym i czerpanym (100
numerowanych egzemplarzy), w wytwornej opra-
wie 24 złr.

Wydanie tanie w 4-ch tomach, z 4-ma podobiz-
nami autografów 4 złr., w ozdobnej oprawie 6 złr.

DZIEŁA SZEKSPIRA

w przekładach Paszkowskiego, Koźmiana, Maszkowicza, Langego, Porębowicza
i Rosowskiego, wychodzą w zeszytach trzy razy na miesiąc. Cena zeszytu z przesyłką 15 ct.

Całość wyjdzie w ciągu roku. Dotąd wyszło 20 zeszytów czyli dwa tomy.

Cena tomu I. 2 złr., w ozdobnej oprawie 2 złr. 50 ct.; tomu II. 1 złr., w ozdobnej oprawie 1 złr. 50 ct.
Po wyjściu całego dzieła, cena będzie znacznie podwyższoną. (2945)

Skład Win z piwnic Grand Hotelu

w Krakowie, ul. św. Tomasza,

poleca Szanownej Publiczności wina austriackie, wę-
gierskie, francuskie, hiszpańskie, szampańskie, koniaki
i likiery francuskie, oraz w różnych gatunkach wódki
polskie, starą bardzo śliwówicę, wysmienitą starke.
Wino stołowe od 80 cent. za litr, butelka 60 centów.

Cenniki na żądanie opłatnie. (2969-1-10)

Zakład tapicersko-dekoracyjny i MAGAZYN MEBLI

w Krakowie, ul. Sławkowska L. 1.

Kilkakrotnie daliśmy się słyszeć głosy tutejszej Szanownej Publiczności, że
w Krakowie w magazynach mebli nie można znaleźć pokoi kompletne urzą-
dzone i wykończone, jak się spotyka w Wiedniu lub zagranicą. Chcąc
zadość uczynić życzeniom Szanow. Publiczności, powiększyliśmy swój magazyn,
a urządziwszy w nim wielką wystawę sklepową tak, że co kilka dni można
widzieć w niej kompletne urządzone pokoje, sypialnie, buduary,
salony, gabinety, pokoje jadalne i t. p., polecamy w wielkim wyborze
pokrycia meblowe tak krajowe jak zagraniczne, materace jedwabne,
wełniane, plusze, aksamity, ceraty, portyery, firanki, stery
do okien, dywany, chodniki, łóżka żelazne, materace, koldry,
pledy podróżne, poduszki, parawany i wszelkie przybory deko-
racyjne. (2970-1-10)

St. Stachowski i Br. Kiełpiński.

Do dzisiejszego Numeru dołącza się dla prenumeratorów miejsco-
wych: „Katalog różnych dzieł na podarki
gwiazdkowe oraz ważniejszych czasopism na rok
1895 Księgarni L. Zwolińskiego i Spółki w Kra-
kowie, ulica Grodzka L. 40.“